

**PRIDRUŽIVANJE
IZMEĐU
EUROPSKE UNIJE
I JORDANA**

Vijeće za pridruživanje

**Bruxelles, 25. svibnja 2022.
(OR. en)**

**UE-RHJ 3304/22
ADD 1**

NAPOMENA

Predmet: PRILOG ODLUCI VIJEĆA ZA PRIDRUŽIVANJE EU – Jordan o
Prioritetima partnerstva EU – Jordan za razdoblje 2021. – 2027.

Prioriteti partnerstva EU – Jordan za razdoblje 2021. – 2027.

Uvod

EU i Jordan imaju snažno partnerstvo. Jordan je ključni partner EU-a, a EU iznimno cijeni važnu ulogu moderiranja koju Jordan ima u regiji. U cilju daljnjeg jačanja čvrstog i višedimenzionalnog odnosa između dvaju partnera utvrđeni su prioriteti za potporu provedbi Sporazuma o pridruživanju između EU-a i Jordana, kojima će se usmjeravati partnerstvo u razdoblju 2021. – 2027.

Prioriteti partnerstva EU – Jordan utjelovljuju zajedničke ciljeve europske politike susjedstva u pogledu zajedničkog područja mira, blagostanja i stabilnosti. Oni utjelovljuju njegove glavne značajke: diferencijaciju i zajedničku odgovornost, ali i fleksibilnost kako bi se omogućila prilagodba promjenjivim okolnostima kako su se dogovorili EU i Jordan. Osim toga, u skladu su s težnjom iz zaključaka Europskog vijeća od 10. i 11. prosinca 2020.¹ za demokratskim, stabilnijim, zelenijim i naprednijim južnim susjedstvom kao strateškim prioritetom EU-a.

Prioriteti partnerstva utjelovljuju i ciljeve nove, ambiciozne i inovativne agende za Sredozemlje utvrđene u Zajedničkoj komunikaciji Komisije i Visokog predstavnika o južnom susjedstvu od 9. veljače 2021.² i u naknadnim zaključcima Vijeća o obnovljenom partnerstvu s južnim susjedstvom od 16. travnja 2021.³, čiji je cilj ponovno pokretanje suradnje i ostvarivanje neiskorištenog potencijala odnosa. Njime se podupire učinkovita i pravodobna provedba uzajamno dogovorenih vodećih inicijativa gospodarskog i investicijskog plana za južne susjede⁴ kojima će se ojačati partnerstvo EU-a s Jordanom i pomoći u zaštiti naših zajedničkih sredozemnih dobara. Nova agenda nudi mogućnosti za nova partnerstva za strateške prioritete zelene i digitalne tranzicije koja će pridonijeti održivosti, blagostanju i otpornosti. U tim će se naporima EU i Jordan nadovezati na partnerstvo s Jordanom i nastavak provedbe plana reformi Jordana. EU i Jordan nastavit će konstruktivno surađivati u okviru supredsjedanja Unijom za Mediteran kako bi se potaknulo snažno partnerstvo diljem Sredozemlja.

U skladu s novom agendom, partnerstvo EU-a i Jordana i dalje će se temeljiti na zajedničkim vrijednostima i dijalogu te će napredovati u pogledu zajedničkog socioekonomskog i političkog programa, među ostalim u pogledu reformi i njihove provedbe u područjima kao što su dobro upravljanje, vladavina prava, ljudska prava, socijalna kohezija i jednake mogućnosti za sve, nediskriminacija, zaštita okoliša i klime, makroekonomska stabilnost i poslovno okruženje. Bit će usmjereno na zeleni, digitalni, otporan i pravedan oporavak nakon pandemije bolesti COVID-19, u skladu s Programom održivog razvoja do 2030., Pariškim sporazumom i europskim zelenim planom.

¹ EUCO 22/20 od 11. prosinca 2020.

² JOIN(2021) 2 final.

³ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-7931-2021-INIT/hr/pdf>.

⁴ SWD(2021) 23 final.

Poticanje dugoročnog održivog društveno-gospodarskog oporavka i otvaranja radnih mjesta u južnom susjedstvu ključan je zajednički prioritet i inovativan temelj nove agende za Sredozemlje. Zajednički radni dokument službi Komisije o gospodarskom i investicijskom planu za južno susjedstvo priložen Komunikaciji, u kojem Jordan ima istaknuto mjesto, odlučno je nastojanje da se to partnerstvo učvrsti i usmjeri na ključne projekte kojima se jača partnerstvo EU-a s Jordanom. Provedba vodećih inicijativa gospodarskog i investicijskog plana Nove agende za Sredozemlje doprinijet će ostvarivanju prioritetâ partnerstva i predstavljati važan dio suradnje EU-a s Jordanom.

Na temelju Zajedničke komunikacije i njezina gospodarskog i investicijskog plana te zaključaka Vijeća EU će raditi i na udruživanju snaga sa svojim državama članicama radi promicanja inicijativa Tima Europa u ključnim područjima od zajedničkog interesa, oslanjajući se na uspješan odgovor Tima Europa na krizu uzrokovanu bolešću COVID-19 na globalnoj razini i u Jordanu.

Prioriteti partnerstva čine dokument podložan izmjenama i podrazumijevaju ispunjenje međusobnih obveza.

Partnerstvo i prioritetna područja suradnje i dalje će se podržavati putem redovitih **političkih sastanaka** na visokoj razini, **dijaloga** o gospodarstvu, zapošljavanju i socijalnim pitanjima, trgovini, pravosuđu, ljudskim pravima, demokratskim procesima, klimi i okolišu, Partnerstva za **mobilnost** između EU-a i Jordana, Sporazuma o **znanstvenoj i tehnološkoj suradnji EU-a i Jordana** i drugih postojećih područja suradnje; predanosti EU-a i Jordana jačanju dijaloga i suradnje u pogledu **sigurnosti**, uključujući borbu protiv nasilnog ekstremizma i terorizma te kibersigurnost, kao i kontinuirane **bilateralne suradnje** za potporu Jordanu.

Prioritetima partnerstva potvrđuju se veze EU-a i Jordana te se definira prostor za produbljivanje uzajamnog angažmana.

Trenutačni kontekst posebno pogoduje učvršćivanju odnosa EU-a i Jordana na temelju **zajedničkih ciljeva, vrijednosti i interesa u suočavanju sa zajedničkim izazovima.**

Pandemija bolesti COVID-19 dodatno je opteretila sektore zdravstva, obrazovanja i gospodarstva te predstavlja znatne socioekonomske izazove. EU i Jordan bolje će graditi odnos nakon krize, među ostalim zelenom i digitalnom transformacijom svojih gospodarstava, povećanjem otpornosti i osiguravanjem blagostanja i prilika za dostojanstven rad za svoje zajednice na uključiv način. EU i njegovi partneri pojačat će svoj angažman u borbi protiv diskriminacije u svim oblicima, među ostalim na temelju vjere ili uvjerenja, te će promicati rodnu ravnopravnost u svim područjima politika kao dio nastojanja za uključiv oporavak od pandemije bolesti COVID-19.

Sirijska kriza od 2011. snažno utječe na Jordan, kao i na regiju i EU. EU i Jordan potvrdili su zajedničke ciljeve i interese u provedbi mirovnog procesa, kao i u pogledu povratka stabilnosti i mira u Siriji. Time bi se u konačnici omogućio dobrovoljan, siguran i dostojanstven povratak izbjeglica. U međuvremenu je važno održati razinu pomoći i pristup zaštiti, obrazovanju, sredstvima za život i uslugama za sirijske izbjeglice u Jordanu.

EU prepoznaje ključnu ulogu Jordana u nacionalnim, regionalnim i međunarodnim krugovima te podupire angažman Jordana u multilateralnom sustavu. EU pohvaljuje velikodušnu i trajnu predanost Jordana da prihvati i zaštiti velik broj izbjeglica, među kojima su Sirijci, Palestinci, Iračani, Libijci i Jemenci koji traže utočište u Jordanu, te da im pruži obrazovanje, zdravlje, sredstva za život i usluge socijalne zaštite. EU će nastaviti pomagati Jordanu u pružanju potpore izbjeglicama koje traže zaštitu u Jordanu i jačanju otpornosti Jordana, uključujući stalni angažman u ublažavanju posljedica pandemije bolesti COVID-19. Kao i prije, potpora EU-a Jordanu za izbjeglice dodatak je bilateralnim programima potpore. Ključno je boriti se protiv siromaštva, diskriminacije i rodne nejednakosti, pružiti odgovarajuću potporu dohotku, nediskriminirajući pristup socijalnoj zaštiti u skladu s nacionalnim okvirima kao što je jordanska nacionalna strategija socijalne zaštite, poticati održivi razvoj, rast, štititi ljudska prava i osigurati pravedan pristup kvalitetnim uslugama.

Nadalje, Jordan i dalje ulaže uzorne napore te ima istaknutu i uravnoteženu ulogu u promicanju mira i sigurnosti na Bliskom istoku, posebno bliskoistočnog mirovnog procesa. Osim toga, uloga Jordana u sprečavanju i borbi protiv radikalizacije i terorizma te nasilnog ekstremizma pokazala se vrlo vrijednom. Supredsjedanje Jordana i EU-a Unijom za Mediteran, u okviru koje se zalaže za politička rješenja za razne krize u regiji, te regionalna integracija i razvoj, održiva, zelena i niska razina emisija stakleničkih plinova te kružna resursno učinkovita gospodarstva još su jedan primjer vodeće stabilizacijske uloge Jordana.

Jordan i EU također će nastaviti svoj angažman u svim aspektima migracija u okviru sveobuhvatnog, uzajamno korisnog i prilagođenog partnerstva te u okviru partnerstva za mobilnost, kojim se osigurava usklađen okvir za djelovanja u području migracija, mobilnosti i sigurnosti, rješavanje pitanja povezanih s upravljanjem državnim granicama te sprečavanje nezakonitih migracija i međunarodnu zaštitu⁵.

Prioriteti partnerstva temelje se na zajedničkim postignućima u područjima od zajedničkog interesa, uključujući cilj promicanja kontinuirane provedbe reformi, čime se doprinosi makroekonomskoj stabilnosti Jordana, u skladu s prioritetima revidiranog programa MMF-a i uzimajući u obzir učinke pandemije bolesti COVID-19. Prioriteti partnerstva temelje se na konferenciji održanoj 2016. u Londonu pod nazivom „Potpora Siriji i regiji”, te na obvezama iz Međunarodnog pakta, koje su formulirali Jordan i sudomaćini te konferencije, a koje imaju za cilj održavanje razvojnih rezultata Jordana uzimajući u obzir trajnu humanitarnu pomoć i adekvatnu potporu zajednice domaćina. Na pet narednih briselskih konferencija pod nazivom „Potpora budućnosti Sirije i regije” obnovljena je i ojačana politička, humanitarna i financijska predanost međunarodne zajednice da se pruži potpora sirijskom narodu, susjednim zemljama i zajednicama domaćinima koje su najviše pogođene sukobom te je preispitan napredak koji su vlade, donatori i Ujedinjeni narodi (UN) ostvarili u ispunjavanju preuzetih obveza i obećanja. U kontekstu trajne ekstremne ranjivosti sirijskih izbjeglica i ranjivih zajednica domaćina, koju je pandemija bolesti COVID-19 dodatno pogoršala, EU i Jordan ponovno potvrđuju svoju predanost pružanju pomoći i učinkovite zaštite svim izbjeglicama u Jordanu. Važno je dodatno poboljšati njihov pristup uslugama, osigurati poštovanje njihovih ljudskih prava i nastaviti raditi na jačanju njihova potencijala za samodostatnost i stvaranju prilika za njihov doprinos gospodarskom razvoju Jordana. U pružanju potpore izbjeglicama, među

⁵ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10055-2014-REV-3/hr/pdf>.

ostalim iz Sirije, EU i Jordan usvojit će pristup koji se temelji na ranjivosti, vodeći računa o stanju ranjivih zajednica domaćina.

EU je i dalje predan pružanju trajne pomoći i zaštite **palestinskim izbjeglicama**, među ostalim u Jordanu. U tom su pogledu EU i Jordan naglasili ključnu ulogu *Agencije Ujedinjenih naroda za pomoć palestinskim izbjeglicama na Bliskom istoku* (UNRWA) za sigurnost i stabilnost u regiji, u skladu s njezinim mandatom UN-a utvrđenim u relevantnim rezolucijama UN-a, te izrazili predanost nastavku pružanja političke i financijske potpore Agenciji. Prepoznaju važnu ulogu koju UNRWA i dalje ima te se obvezuju podupirati Agenciju u provedbi mandata u područjima njezina djelovanja, kao i u reformama upravljanja radi povećanja transparentnosti, odgovornosti i dobrog financijskog upravljanja koje je Agencija pokrenula te se s donatorskom zajednicom zalagati za održivije i predvidljivije višegodišnje financiranje i pravednu raspodjelu tereta.

PRIORITETI

Prioriteti partnerstva odražavaju zajedničke interese i usmjereni su na područja u kojima EU i Jordan imaju obostranu korist od suradnje. U skladu sa Zajedničkom komunikacijom i zaključcima Vijeća EU i Jordan predani su produbljivanju suradnje u nizu mjera u sljedećim ključnim područjima politike: jačanje otpornosti i međusobne povezanosti/sudjelovanja u svjetskom gospodarstvu, izgradnja blagostanja i iskorištavanje mogućnosti usporedne zelene i digitalne tranzicije; ljudski razvoj, dobro upravljanje, vladavina prava i ljudskih prava; mir i sigurnost; migracije i mobilnost; djelovanje u području klime, energija i okoliš.

Na temelju prethodno navedenoga utvrđena su tri prioriteta za razdoblje 2021. – 2027.:

EU i Jordan nastojat će **jačati suradnju u području regionalne stabilnosti i sigurnosti, uključujući borbu protiv terorizma**. EU i Jordan stabilni su partneri u vanjskoj i sigurnosnoj politici. Strateška i operativna suradnja provodit će se bilateralno, u multilateralnim forumima, kao i na regionalnoj razini, među ostalim putem supredsjedanja Unijom za Mediteran između EU-a i Jordana te iskorištavanjem predloženih godišnjih sastanaka ministara vanjskih poslova EU-a i južnih partnera, kao i mogućih sektorskih sastanaka ministara. U zajedničkom je interesu EU-a i Jordana promicati mir i stabilnost u regiji i svijetu suradnjom na bliskoistočnom mirovnom procesu, u skladu s međunarodnim pravom i relevantnim rezolucijama Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda (VSUN), kao i potporom političkoj tranziciji i izgradnji mira u

Siriji, na temelju, među ostalim, Rezolucije VSUN-a 2254. I EU i Jordan žele biti modeli tolerantnih društava, što je još jedan razlog za jačanje suradnje na području vanjske politike.

Partnerstvo je usmjereno na promicanje gospodarskog oporavka i stabilnosti, zelenog, digitalnog, uključivog rasta utemeljenog na znanju, kvalitete obrazovanja i otvaranja dostojanstvenih radnih mjesta, među ostalim za mlade, u skladu s prioritetima vlade, izvršnim okvirnim razvojnim programom, „Jordan 2025. – Nacionalna vizija i strategija” te sektorskim politikama i strategijama. Potporom se nastoji povećati otpornost Jordana na suočavanje s posljedicama sirijske krize i regionalne nestabilnosti te gospodarskim i socijalnim posljedicama pandemije bolesti COVID-19, istodobno iskorištavajući mogućnosti za bolju ponovnu izgradnju nakon krize.

EU i Jordan pojačat će suradnju u borbi protiv klimatskih promjena i uništavanja okoliša udruživanjem napora za poticanje **zelenog rasta i energetske tranzicije prema klimatskoj neutralnosti** u skladu sa strategijom za energetske sektor Jordana (2020. – 2030.) i u skladu s nacionalnim utvrđenim doprinosom Jordana (NDC) i Nacionalnim planom prilagodbe. Snažno, uključivo, zeleno i povezano jordansko gospodarstvo koje podupire **područje slobodne trgovine** uspostavljeno Sporazumom o pridruživanju između Jordana i EU-a, pojednostavnjeni sustav pravila o podrijetlu te poboljšana ulagačka klima (putem reformi poslovnog okruženja) i pristup financiranju za poduzetnike i *mala i srednja poduzeća*, među ostalim poticanjem javno-privatnog dijaloga i izravnijom suradnjom s privatnim sektorom, djelovat će kao snažni poticaji za otvaranje **dostojanstvenih radnih mjesta**. Modernizacija, ozelenjivanje i diversifikacija gospodarstva dodatno će se ojačati potporom rastu koji se temelji na inovacijama i dijeljenju znanja. Suradnja za održivu, pametnu i otpornu prometnu povezanost (uključujući Sporazum o zračnom prometu između EU-a i Jordana) i provedba dugoročne nacionalne prometne strategije za razdoblje 2015. – 2030. također će doprinijeti regionalnoj i gospodarskoj integraciji.

Posebna pozornost posvetit će se povećanju **zapošljivosti i sudjelovanja mladih i žena u gospodarstvu**. Jednaka će se pozornost posvetiti i stvaranju održivih i jednakih gospodarskih mogućnosti, među ostalim na temelju **visokokvalitetnog obrazovanja i strukovnog osposobljavanja te pružanja odgovarajućih usluga javnog prijevoza**, te poticanju kulture poduzetništva i inovacija te prelaska na zeleno kružno i digitalno gospodarstvo. Inicijative u kulturnom sektoru, uključujući i one usmjerene na razvoj kulturne i kreativne industrije, treba uzeti u obzir zbog njihova znatnog doprinosa u promicanju interkulturalnog dijaloga i socioekonomskog razvoja.

Potpuna provedba Sporazuma o pridruživanju i nastavak zajedničkog rada na jačanju postojećih trgovinskih i ulagačkih odnosa također bi poboljšali **integraciju Jordana na tržište EU-a** i stvorili nove prilike za trgovinu, ulaganja i razvoj. U skladu s Komunikacijom o reviziji trgovinske politike⁶ EU će zainteresiranim partnerima u južnom susjedstvu i Africi predložiti novu **inicijativu za održiva ulaganja**.

Partnerstvo je usmjereno na podupiranje napora Jordana i njegove predanosti **jačanju dobrog upravljanja, vladavine prava, demokratskih reformi i ljudskih prava, uključujući socijalna i radnička prava**. Ljudska prava i temeljne slobode, kako su sadržani u međunarodnim, regionalnim i nacionalnim zakonima, predstavljaju zajedničke vrijednosti. Poštovanje demokratskih načela i ljudskih prava ključan je element odnosa između EU-a i Jordana te održivog društveno-gospodarskog razvoja i stabilnosti u Jordanu.

U području migracija i mobilnosti, uzimajući u obzir Komunikaciju Europske komisije o paktu o migracijama i azilu⁷ i zakonodavstvo Jordana, napredak u učinkovitoj provedbi različitih komponenti **partnerstva za mobilnost** međusektorski je prioritet, čime bi se pridonijelo i osiguravanju redovitog i lakšeg kretanja osoba između Jordana i EU-a, među ostalim s ciljem poboljšanja turizma, olakšavanja obrazovne razmjene i suradnje s jordanskim iseljeničkim zajednicama u inozemstvu. Sveobuhvatan i održiv pristup migracijama i azilu, uključujući suradnju u području vraćanja u skladu s nacionalnim nadležnostima EU-a i njegovih država članica, mogao bi se pokazati uzajamno korisnim za EU i Jordan.

⁶ COMM(2021) 66 final od 18.2.2021.

⁷ COMM(2020) 609 final od 23.9.2020.

1. JAČANJE SURADNJE U PODRUČJU REGIONALNE STABILNOSTI I SIGURNOSTI, UKLJUČUJUĆI BORBU PROTIV TERORIZMA

EU prepoznaje sve relevantne napore Jordana. EU i Jordan trebaju nastaviti blisku suradnju u rješavanju problema regionalne nestabilnosti, uključujući povećane sigurnosne prijetnje Dae'sha i drugih terorističkih skupina. U tom pogledu EU podupire Jordan u nastojanjima da stabilizira i osigura vanjske granice. EU i Jordan podupiru trajna i održiva rješenja krize u Siriji u skladu s Rezolucijom Vijeća sigurnosti UN-a 2254 (2015). Rad na rješavanju krize u Siriji trebao bi se nastaviti u okviru odgovarajućih međunarodnih foruma., kao i suradnja u kontekstu Plana provedbe EU-a i Jordana za pojačanje sigurnosti / borbu protiv terorizma, s posebnim naglaskom na zajedničke projekte i razmjenu informacija.

EU i Jordan trebali bi i pojačati „**izgradnju mostova**” u drugim kontekstima sukoba, uključujući bliskoistočni mirovni proces. EU prepoznaje nezamjenjivu i konstruktivnu ulogu Jordana u stabilnosti regije i ponovno ističe važnost održavanja povijesnog statusa quo svetih lokaliteta u Jeruzalemu, među ostalim u pogledu hašemitske uprave. EU i Jordan nastavit će blisko surađivati na postizanju pravednog i sveobuhvatnog rješenja izraelsko-palestinskog sukoba na temelju dvodržavnog rješenja, međunarodno dogovorenih parametara i međunarodnog prava. Osim neposredne dimenzije sukoba, u kontekstu Mehanizma Unije za civilnu zaštitu ojačat će suradnju i otpornost u upravljanju rizicima od katastrofa i civilnoj zaštiti, poboljšati rad na stvaranju otpornosti na klimatske promjene i prilagodbi njima te ulagati u preventivne mjere.

EU i Jordan partneri su u promicanju i poticanju međureligijskog i međukulturnog dijaloga na globalnoj i regionalnoj razini, gdje Jordan ima vodeću ulogu. EU i Jordan surađivat će i utvrditi načine zaštite i očuvanja kulturne baštine kao važnog sredstva za mir, demokraciju i održivi razvoj te kao sredstva za stvaranje pozitivnog dijaloga i uključenosti te će predložiti mjere u tu svrhu.

Pristup prirodnim resursima, posebno sigurnoj vodi za piće, bit će još jedan ključni aspekt dugoročne stabilnosti. Jordan i EU nastavit će surađivati na daljnjem poboljšanju učinkovitosti i održivosti upravljanja vodama.

Sprečavanje i suzbijanje terorizma te nasilnog ekstremizma i radikalizacije mora ostati visoko na dnevnom redu. U tom pogledu i u pogledu nadopunjavanja redovitog političkog i tematskog dijaloga, EU i Jordan pojačat će konkretnu suradnju i razmjenu informacija kako bi se ti problemi riješili u skladu s vladavinom prava uz puno poštovanje ljudskih prava i temeljnih sloboda. EU i Jordan surađivat će u borbi protiv temeljnih uzroka radikalizacije, terorizma i nasilnog ekstremizma uzimajući u obzir socijalnu koheziju, važnu ulogu žena i mladih te obrazovanje, među ostalim putem uzajamno dogovorenih obrazovnih programa i uključivanja širokog djelokruga jordanskog civilnog društva.

EU i Jordan uspostavili su i okvir za sudjelovanje Jordana u **operacijama EU-a za upravljanje krizama**, što je još jedan primjer bliske suradnje u sigurnosnim pitanjima koji se može nadograditi.

2. PROMICANJE ODRŽIVOG GOSPODARSKOG OPORAVKA I STABILNOSTI, ZELENOG, DIGITALNOG, UKLJUČIVOG RASTA UTEMELJENOG NA ZNANJU, KVALITETE OBRAZOVANJA I OTVARANJA DOSTOJANSTVENIH RADNIH MJESTA

Sirijska kriza i dugotrajna prisutnost izbjeglica koju je ona prouzročila imali su velik utjecaj na gospodarsku situaciju Jordana, njegove oskudne prirodne resurse i pružanje osnovnih usluga te je tako pogoršana ionako već krhka gospodarska situacija. Pandemija bolesti COVID-19 znatno je pogoršala socioekonomske izazove, slabosti i nejednakosti. **Gospodarski dijalog, reforme i suradnja u makroekonomskim pitanjima** i dalje će se razvijati i provoditi s ciljem promicanja zdravih makroekonomskih i strukturnih politika kojima se potiče potencijal održivog i uključivog rasta, povećava otpornost jordanog gospodarstva na gospodarske šokove i poboljšava održivost javnih financija u suradnji s multilateralnim i bilateralnim donatorima. Nastojanja za očuvanje makroekonomske stabilnosti trebala bi se nastaviti u kontekstu revidiranog programa Međunarodnog monetarnog fonda (MMF) i obveza Jordana prema međunarodnoj zajednici nakon konferencije u Londonu 2019. i jordanke matrice reformi. EU podupire ta nastojanja pružanjem pomoći za suradnju, kao i putem programa znatne makrofinancijske pomoći.

Osim čvrstog fiskalnog i proračunskog upravljanja, suradnja će se nastaviti i u **reformama u jordanom javnom sektoru** u cilju poboljšanja upravljanja javnim financijama, ali i ukupne učinkovitosti i kapaciteta pružanja usluga.

Glavni je društveno-gospodarski problem za Jordan, među ostalim zbog dugotrajnih regionalnih kriza, nejednak pristup zapošljavanju, među ostalim za žene i mlade, nizak gospodarski rast, visoka nezaposlenost i rastući dug. To bi trebalo prevladati otvaranjem dostojanstvenih radnih mjesta, podupiranjem poduzetništva i inovacija, posebno u zelenom, digitalnom i socijalnom gospodarstvu, razvojem vještina i kvalifikacija poticanjem ciljanog osposobljavanja, obrazovanja i istraživanja te razvojem ciljanog i sveobuhvatnog sustava socijalne zaštite. Prioritetima partnerstva to se nastoji riješiti primjenom raznih instrumenata politike: trgovinom; razvojem poslovanja; obrazovanjem, osposobljavanjem i cjeloživotnim učenjem; povećanom mobilnošću. Cilj je svih tih instrumenata također ojačati gospodarsko osnaživanje i sudjelovanje svih segmenata društva.

- (a) **Trgovina za razvoj** predstavlja ključni element Prioritetâ partnerstva. Jordan će imati koristi od otvaranja radnih mjesta uz potporu povećanja izvoza u EU u skladu s pojednostavnjenim programom pravila o podrijetlu i pratećim mjerama. EU i Jordan zajednički će utvrditi odgovarajuće pristupe za poboljšanje modernizacije bilateralnih trgovinskih i ulagačkih odnosa. Nadalje, EU i Jordan surađivat će u kontekstu malih i srednjih poduzeća, razvoja, tehnologije i znanja kako bi ojačali bilateralne i gospodarske veze.
- (b) EU i Jordan istodobno će nastaviti **dijalog** kako bi potaknuli usklađivanje u područjima kao što su sanitarne i fitosanitarne mjere, tehničke prepreke u trgovini i usluge s ciljem olakšavanja trgovine i jačanja privlačnosti Jordana za ulaganja. Nadalje, kako bi se bolje zaštitilo zdravlje i sigurnost potrošača te olakšala trgovina, EU će surađivati s Jordanom na podupiranju razvoja učinkovitih okvira za sigurnost proizvoda, u skladu s međunarodnim standardima, izbjegavajući pritom nezarinske prepreke.
- (c) EU i Jordan odredit će prioritete i intenzivirati rad na sljedećem: **poboljšanju poslovne klime** i privlačenju ulaganja, posebno onih kojima se podupire prijelaz na otporno i kružno gospodarstvo s niskim razinama emisija; **podupiranju produktivnosti i konkurentnosti privatnog sektora** i promicanju poduzetništva (među ostalim s pomoću pravnih, regulatornih i administrativnih reformi, uključujući politike tržišnog natjecanja i pravila kontrole subvencija, kreditiranje poduzeća te optimalno iskorištavanje digitalne transformacije i zelene tranzicije); **stvaranju odgovarajućeg skupa znanja i vještina** potrebnih na jordanskom tržištu rada te za zeleno, digitalno i socijalno gospodarstvo. Nova **inicijativa za održiva ulaganja**, kako je prethodno navedeno, mogla bi pomoći u ostvarivanju tih ciljeva. Osim toga, EU i Jordan surađivat će na jačanju sektora utemeljenih na znanju, što je važno za stvaranje dostojanstvenih radnih mjesta, posebno za mlade i žene, kao i za podupiranje i osnaživanje poduzeća, posebno u gospodarskim sektorima koji su najviše pogođeni pandemijom bolesti COVID-19.

(d) **Obrazovanje** je još jedan snažan instrument za jačanje socijalnog i gospodarskog razvoja. Bit će ključno da Jordan, u suradnji s EU-om, ostvari taj prioritet kako bi koristio svima koji žive u Jordanu i prevladao izazove povezane s bolešću COVID-19 te premostio jaz u učenju. **Pristup sigurnom i kvalitetnom javnom obrazovanju za svu djecu, mlade i mlade odrasle osobe na svim razinama** usmjeravat će suradnju EU-a i Jordana kako bi se osiguralo da svi imaju priliku obrazovati se, graditi vlastitu budućnost i doprinosti gospodarskom rastu i razvoju zemlje. Strukovno osposobljavanje i obrazovanje prilagođeno tržištu rada zaslužuje posebnu pozornost, kao i visoko obrazovanje i cjeloživotno učenje.

EU i Jordan također će surađivati, bilateralno i u kontekstu Unije za Mediteran, u područjima **znanstvene, tehnološke i inovacijske strategije**, među ostalim provedbom planova za rješavanje zajedničkih prioriteta kao što su klimatske promjene, zdravlje i obnovljivi izvori energije.

EU i Jordan poticat će inovativna istraživanja i rješenja utemeljena na znanju te suradnju u **području obnovljive energije, energetske učinkovitosti usklađene sa strategijom za energetski sektor Jordana (2020. – 2030.) i održivog upravljanja prirodnim resursima, među ostalim za održive poljoprivredne prakse i održivo gospodarenje vodom i otpadom, uključujući sigurnu vodu za piće**. Njihova će suradnja biti u skladu s Programom održivog razvoja do 2030. i Pariškim sporazumom, među ostalim u kontekstu europskog zelenog plana, s pojačanim promicanjem prelaska na klimatski neutralno, otporno i kružno gospodarstvo. Suradnja u području istraživanja i inovacija nastavit će se u okviru programa Obzor Europa, Partnerstva za istraživanja i inovacije na Sredozemlju (PRIMA) i Regionalne platforme Unije za Mediteran za istraživanje i inovacije.

EU i Jordan uspostaviti će forum za utvrđivanje i pripremu **budućih projekata ulaganja**, u skladu s nacionalnim prioritetima Jordana i u koordinaciji s bilateralnim i multilateralim donatorima. EU će, među ostalim, u suradnji s drugim donatorima nastojati pružiti potporu Jordanu u njegovim planovima za provedbu projekta Aqaba-Amman Water Desalination and Conveyance (AAWDC) kao strateškog nacionalnog projekta čiji je cilj smanjenje deficita u ključnim vodnim resursima te zemlje.

EU i Jordan surađivat će na osiguravanju **usklađenosti prioriteta u području energetike, vode, hrane, zdravlja i klimatskih promjena**, promicanju njihove provedbe i osiguravanju participativnih procesa na regionalnoj i međunarodnoj razini.

3. JAČANJE DOBROG UPRAVLJANJA, VLADAVINE PRAVA, DEMOKRATSKE REFORME I POŠTOVANJA LJUDSKIH PRAVA

U skladu sa snažnom predanošću Jordana kontinuiranom procesu reformi koji potiče Kraljevski odbor radi modernizacije političkog sustava, EU i Jordan nastavit će surađivati s ciljem daljnjeg jačanja demokratskog i pravosudnog sustava u Jordanu, vladavine prava, rodne ravnopravnosti te zaštite ljudskih prava i temeljnih sloboda. EU i Jordan podupirat će aktivnosti za borbu protiv svih oblika diskriminacije, svih aspekata povezanih s učinkovitim i dobro uhodanim civilnim društvom, među ostalim uspostavom pravnog radnog okruženja i operativnog prostora koji pogoduje razvoju dinamičnog civilnog društva.

Suradnja će biti usmjerena na provedbu sveobuhvatnih i uključivih reformi, daljnje jačanje djelotvornosti, učinkovitosti i neovisnosti pravosuđa, kao i jednak pristup pravosuđu za sve, u skladu s međunarodno prihvaćenim standardima. Obuhvatit će pravosudnu suradnju u građanskim i kaznenim stvarima promicanjem pristupanja relevantnim međunarodnim konvencijama i njihove provedbe te radom na međunarodnom sporazumu o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima zajedno s Eurojustom. Suradnja će se dodatno usredotočiti na izborni proces (uključujući daljnje postupanje na temelju preporuka misija EU-a za promatranje izbora i izbornih stručnjaka), potporu rodnoj ravnopravnosti, uključujući borbu protiv rodno uvjetovanog nasilja, i smisleno političko sudjelovanje žena i mladih te osnaživanje žena u političkom i javnom životu. Gospodarska, socijalna i kulturna prava, građansko obrazovanje, jačanje sustava političkih stranaka te nadzorne i zakonodavne uloge Parlamenta, veze između lokalne i nacionalne politike, smislen socijalni dijalog, proces decentralizacije, pluralistički i neovisni mediji, transparentnost, uključujući financijsku transparentnost, i odgovornost te borba protiv korupcije također će biti dio suradnje EU-a i Jordana.

EU i Jordan i dalje će održavati redovit **dijalog o demokraciji i dobrom upravljanju, pravosuđu, vladavini prava i ljudskim pravima**. Dijalog će se temeljiti na međunarodnim, regionalnim i nacionalnim postignućima i obvezama Jordana. Organizacije civilnog društva bit će zajednički pozvane da daju svoj doprinos.

Kad je konkretno riječ o **ljudskim pravima**, redoviti dijalog obuhvatit će, među ostalim, sljedeća pitanja: slobodu izražavanja u svim njezinim oblicima; slobodu udruživanja, uključujući radno okruženje za civilno društvo i socijalne partnere, kao što su sindikati i gospodarske komore; prava žena i osnaživanje žena u političkom, gospodarskom i javnom životu te prava djeteta. Odgovorna, transparentna, učinkovita i uključiva javna uprava ključna je za provedbu tih ciljeva te daljnje promicanje i jačanje demokracije i dobrog upravljanja Jordana i njegove borbe protiv prijevара i korupcije, među ostalim djelotvornom i učinkovitom suradnjom s Europskim uredom za borbu protiv prijevара i Uredom europskog javnog tužitelja.

Tijekom dijaloga uzet će se u obzir postojeće obveze Jordana na multilateralnoj razini. Gospodarska, socijalna i kulturna prava, primjerice u pogledu obrazovanja i rada, također će biti obuhvaćena tim dijalogom. Dijalog će se posebno odnositi na područja zadržana u Prioritetima partnerstva.

Kako bi se osigurala visoka razina zaštite osobnih podataka, EU će nastaviti promicati daljnju konverziju u skladu sa standardima EU-a i međunarodnim standardima zaštite podataka. Jordan bi trebao poduzeti daljnje aktivnosti kako bi zajamčio poštovanje prava na privatnost i zaštitu osobnih podataka u javnom i privatnom sektoru, među ostalim u području izvršavanja zakonodavstva i kaznenog pravosuđa.

ODGOVOR NA KRIZU U SIRIJI

EU i Jordan nastaviti će surađivati na pronalasku trajnih i održivih rješenja za sirijsku krizu u skladu s Rezolucijom Vijeća sigurnosti UN-a 2254 (2015) kako bi se omogućio dobrovoljan, siguran i dostojanstven povratak izbjeglica. Njihova će nastojanja i dalje pružati zaštitu, sredstva za život i usluge izbjeglicama i ranjivim zajednicama domaćinima, među ostalim sljedećim mjerama:

- nastavkom olakšavanja administrativnog statusa izbjeglica i osiguravanja učinkovite zaštite, pristupa osnovnim uslugama i poštovanja njihovih osnovnih ljudskih i zakonskih prava,

- poboljšanjem pristupa osnovnim uslugama i njihove kvalitete, uključujući socijalnu pomoć, usluge povezane s otpadnim vodama, zdravstvenu skrb, uključujući mentalno zdravlje i psihosocijalnu potporu te formalno i neformalno obrazovanje,
- povećanjem životnih uvjeta i samostalnosti stvaranjem prilika za doprinos gospodarskom razvoju Jordana, među ostalim: poboljšanjem poslovne klime, povećanjem produktivnosti i poboljšanjem uvjeta na tržištu rada; podupiranjem politika za usklađivanje vještina i potreba tržišta; olakšavanjem pristupa obrazovanju i osposobljavanju; poboljšanjem i širenjem pristupa mogućnostima zapošljavanja, među ostalim podupiranjem poslovanja od kuće i olakšavanjem dobivanja radnih dozvola; jačanjem gospodarskog osnaživanja te povećanjem sudjelovanja mladih i žena,
- poticanjem izvoza na tržište EU-a, među ostalim učinkovitim provedbom programa pravila o podrijetlu za Jordan, kako bi se promicala ulaganja i otvaranje radnih mjesta za Jordance i sirijske izbjeglice.

MEHANIZMI ZA DIJALOG I MEĐUSOBNU SURADNJU

Opći okvir za odnose EU-a i Jordana postavljen je Sporazumom o pridruživanju, koji je stupio na snagu 2002. te naprednim statusom uspostavljenim 2010. **Racionalizacija provedbe Sporazuma o pridruživanju** uspješno je postignuta grupiranjem pododbora u nekoliko tematskih dijaloga u skladu s Prioritetima partnerstva i dopunjavanjem političkih dijaloga.

U odnosu na preispitivanje Programa za Sredozemlje i Zaključaka Vijeća 2024. predviđeno je i preispitivanje u sredini programskog razdoblja kako bi se ocijenio učinak prioriteta partnerstva o kojima će se EU i Jordan uzajamno dogovoriti te kako bi se oni, prema potrebi, prilagodili.

Isto tako, kako bi se poduprlo pružanje **potpore EU-a kao odgovora na sirijsku izbjegličku krizu**, redovito preispitivanje relevantnih uzajamnih obveza u okviru tih prioriteta odvijat će se u kontekstu bilateralne suradnje između EU-a i Jordana, kao i drugih relevantnih dijaloga i sastanaka te u okviru daljnjeg postupanja nakon konferencija u Bruxellesu.

U skladu s **načelom veće odgovornosti za europsku politiku susjedstva** EU će, u bliskoj suradnji s državama članicama, sudjelovati u koordinaciji mehanizama s vladom Jordana na središnjoj i lokalnoj razini te s partnerima kao što su civilno društvo i privatni sektor.

U skladu s ambicijama navedenima u Prioritetima partnerstva EU je predan nastavku pružanja financijske potpore i angažmanu u okviru međunarodne zajednice radi potpore Jordanu, a Jordan se obvezuje da će nastaviti provoditi svoj program reformi, koji će biti ključan za omogućivanje zajedničkog uspjeha partnerstva.